

KONSOLİDE KAMU SEKTÖRÜ FAİZ DIŞI DENGESİ

Tablo 1. Türkiye: Konsolide Kamu Sektörü Kümülatif Faiz Dışı Dengesine İlişkin Performans Kriterleri ve Gösterge Niteliğindeki Hedefler

	Alt Sınır (trilyon TL)
Kümülatif faiz dışı denge 1 Ocak 2001'den; 31 Ocak 2002'ye	9,600
Kümülatif faiz dışı denge 1 Ocak 2002'den; 31 Mart 2002'ye	2,800
31 Mayıs 2002'ye	4,700
31 Ağustos 2002'ye (gösterge niteliğinde hedef)	9,600
30 Kasım 2002'ye (gösterge niteliğinde hedef)	14,900

1. *Konsolide kamu sektörü faiz dışı dengesi (KKS)*, Tablo 1, konsolide merkezi hükümetin (konsolide bütçe), aşağıda tanımlanmış bütçe dışı fonların (BDF), aşağıda tanımlanmış on KİT'in, sosyal güvenlik kurumlarının, işsizlik sigortası fonunun ve 1 Ocak 2002'den sonra oluşturulabilecek herhangi bir kamu fon ve kurumlarının faiz dışı (faiz dışı gelir eksi faiz dışı harcamalar) dengesinden oluşmaktadır. Konsolide kamu sektörü faiz dışı dengesi üzerinde alt sınırlar şöyle izlenecektir :

- Konsolide Bütçe için (özel ödenek açısından düzeltilmiş konsolide bütçe dengesi denilen) değiştirilmiş nakit bazında çizgi üstü dengesinden;
- Bütçe dışı fonlar, sosyal güvenlik kuruluşları ve işsizlik sigortası fonu için nakit bazında çizgi üstü dengesinden;
- KİT'ler için paragraf 6'da açıklandığı gibi çizgi altı dengesinden.

2. Faiz dışı gelirler, programın amaçları doğrultusunda, konsolide bütçe ve işsizlik sigortası fonunun faiz gelirlerini, T.C. Merkez Bankası'nın kar transferlerini ve konsolide kamu sektörü varlıklarının satışından elde edilecek gelirleri (özelleştirme gelirleri ve transferler) dışarıda bırakılmaktadır. BDF'lerin, KİT'lerin ve sosyal güvenlik kuruluşlarının faiz gelirleri ise hariç tutulmayacaktır. Ayrıca, faiz dışı denge alt sınırı, KKS'nin herhangi bir bileşeni ile yerel yönetimler dahil olmak üzere kamu sektörünün diğer unsurları arasındaki gelir paylaşımı anlaşmalarında olabilecek değişikliklerinden kaynaklanacak herhangi bir gelir artışı olması durumunda yukarıya çekilecektir. Faiz dışı fazlaya ilişkin alt sınır 31 Mart 2002'den sonra KKS'ye dahil edilen herhangi bir fon ya da kurumun beklenen faiz dışı fazlası (açığı) uyarınca yukarı (aşağı) çekilecektir.

3. Programın amaçları çerçevesinde, KKS gelirleri aynı ödemeleri ve diğer parasal olmayan ödeme şekillerini içermeyecektir. Ayrıca KKS'yi oluşturan bileşenlerden herhangi birinin borç verme eksi geri ödemesi toplamı (net lending) faiz dışı harcama kalemi olarak değerlendirilecektir. Kamu kesiminin diğer kurumları adına Hazine tarafından yapılan garantili borç ödemeleri Ek G'deki baz senaryo limitleri içinde kaldığı sürece borç verme eksi geri ödeme kalemi olarak değerlendirilmeyecektir.

4. Programın amaçları doğrultusunda, bankaların yeniden sermayelendirilmeleri ve kamu ve özel bankaların yeniden yapılandırılmalarına ilişkin tüm ödemeler, KKS faiz dışı harcamaları dışında bırakılacaktır. KKS faiz dışı harcamaları, aynı zamanda, kamu işçilerinin işten çıkarılmaları veya emekli edilmeleri kapsamında yapılacak kıdem tazminatı ödemelerini ve emeklilik aylıkları ödemelerini (bu tutardan 2001 yılında işten ayrılmaların sağlayacağı ücret tasarrufu düşüldükten sonra), 1,250 trilyon TL'ye kadar kapsamayacaktır (bu tutar aşıldıktan sonraki tutarlar faiz dışı harcama kalemi olarak dikkate alınacaktır).

Bütçe Dışı Fonlar (BDF)

5. 2002 yılına ilişkin performans kriteri tanımına dahil edilen BDFlar: Savunma Fonu ve Özelleştirme Fonudur. Tanıtma Fonu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'nun, ki bunlar borçlanmak için hukuki yetkisi olmayan ve stand-by anlaşması süresince böyle bir yetki verilmeyecek olan fonlardır, dengeleri performans kriteri tanımına dışına çıkarılmıştır.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri

6. Faiz dışı dengeleri performans kriteri tanımına dahil edilecek on KİT: TTK, TŞFAŞ, TMO, TEKEL, TCDD, BOTAŞ, TEDAŞ, EUAŞ, TETTAŞ ve TEİAŞ'tır. Bu KİT'lerin faiz dışı dengeleri, sağlanan net finansman toplamından KİT'ler tarafından ödemesi yapılan tahakkuk etmiş faiz tutarlarının düşürülmesi şeklinde takip edilecektir. Net finansman ise, bankacılık sisteminden net finansman (Eximbank'ın sağladığı sevk öncesi ihracat finansmanı hariç); net dış borçlanma (normal ticaret finansmanı hariç); özel sektör ve Konsolide Kamu Sektörü dışı kamu sektörüne/den (iştirakler ve ortak girişimler dahil olmak üzere) birikmiş net borç ve net avanslardaki değişim, ve Hazine tarafından üstlenilen net faiz ödemelerinin toplamı olarak takip edilecektir. Gecikmiş vergi yükümlülüklerindeki net artış ise hesaba katılmayacaktır.

7. Bankacılık sisteminden net finansman, (Eximbank'ın sağladığı sevk öncesi ihracat finansmanı hariç) KİT'lerin raporladığı şekliyle, bankaların yukarıda sayılan KİT'ler üzerindeki, krediler ve anaparaya eklenen gecikmiş faiz ödemeleri dahil, tüm alacaklarında meydana gelen değişiklikten KİT'lerin bankalardaki mevduatlarındaki ve repo hesaplarındaki değişikliğin çıkartılması şeklinde tanımlanmaktadır. Yabancı para cinsinden yükümlülükler ve mevduattaki değişiklikler ise Türk Lirası ile işlem yapılan yabancı para arasında ilgili üçer aylık dönemdeki ortalama döviz kuru üzerinden hesaplanacaktır. 30 Eylül 2001 itibariyle yukarıda tarif edildiği üzere KİT'ler üzerinde bankaların net alacak stoğu aynı gündeki döviz kuru üzerinden 254 trilyon TL tutarındadır.

8. Net dış borçlanma, işlem günündeki döviz kuru üzerinden, dışarıdan temin edilen kredilerin kullanımı (garantili borçlar ve devirli krediler dahil, normal ticaret finansmanı hariç) eksi borç geri ödemesi (Hazine tarafından üstlenilen garantili ve devirli borçların geri ödemeleri hariç) olarak tanımlanmaktadır. 30 Eylül 2001 tarihi itibarıyla dış kredi stoğu aynı gündeki döviz kuru üzerinden 6,186 trilyon TL'dir.

Sosyal Güvenlik Kuruluşları

9. Sosyal Güvenlik Kuruluşlarının açıkları, konsolide bütçeden yapılan transferlerle karşılanacak olup 2002'de ise faiz dışı dengelerinin açık vermeyeceği tahmin edilmektedir. Konsolide Kamu Sektörü faiz dışı fazlasına ilişkin alt sınır, sosyal güvenlik kurumlarının harcamalarından kaynaklanan ödenmemiş borçlarında artış olması durumunda yukarıya doğru ayarlanacaktır. Sosyal güvenlik kuruluşlarının gecikmiş borçları bir aydan daha fazla gecikmiş borçlar olarak tanımlanacak ve Bağ Kur'da ise ortak emeklilik fonuna olan borçlar hariç tutulacaktır. 30 Eylül 2001 itibarıyla Emekli Sandığı ve SSK'nın herhangi bir ödenmemiş harcama borcu olmamakla beraber Bağ Kur'un gecikmiş borç stoğu 120 trilyon TL'dir

Ayarlama Kalemleri

10. Faiz dışı fazla için tespit edilen alt sınırlar, banka yeniden sermayelendirilmesi, görev zararlarının senede bağlanması ve Tarım Satış Kooperatifleri Birimlerinin yeniden yapılandırılması dışındaki herhangi bir nakit dışı borç için yukarıya doğru ayarlanacaktır. Sözkonusu alt sınırlar, KKS'nin herhangi bir bileşenin herhangi bir bilanço dışı harcaması için de yukarıya doğru ayarlanacaktır.